

суспільства на початку повномасштабного вторгнення та наразі також не є винятком через відсутність або ж неефективність контролю над організаціями, які долучаються до видачі гуманітарної допомоги, та торговельними точками, які можуть займатися продажем таких товарів. Крім того, з метою розкрадання гуманітарної допомоги існувала практика щодо маніпуляцій з термінами придатності товарів та заміни дорожчих товарів дешевшими.

Високі корупційні ризики також виникають на етапі видавання гуманітарної допомоги, адже через неналежне законодавче регулювання та відсутність роз'яснень перевірити розподіл гуманітарної допомоги досить складно, особливо коли мова йде про території, на яких ведуться активні бойові дії. Крім того, громадяни не отримують інформації щодо каналів повідомлення про факти зловживань, зокрема під час розподілення та видавання гуманітарної допомоги, тому фактично виключений громадський контроль щодо належного її розподілення [6].

Вважаємо важливим виділити ще один корупційний ризик, пов'язаний з ввезенням гуманітарної допомоги, а саме ризик отримання неправомірної вигоди посадовими особами за надання дозволу на виїзд закордон військовозобов'язаним водіям гуманітарних вантажів з метою виїзду з країни.

Підсумовуючи, хочемо зауважити, що крім інших викликів, з якими стикнулася наша держава через повномасштабне вторгнення, питання протидії корупції набуло надзвичайної актуальності, оскільки корупція у воєнній сфері, під час здійснення великих обсягів державних оборонних закупівель, отримання критично важливої для нашої країни гуманітарної допомоги, є аспектом, який загрожує національній безпеці України.

1. Стан корупції в Україні 2023: сприйняття, досвід, ставлення. URL: <https://engage.org.ua/stan-koruptsii-v-ukraini-2023-spryjniattia-dosvid-stavlennia/amp/> (дата звернення: 27.02.2024).

2. Корупційні ризики під час проведення публічних закупівель в умовах воєнного стану (станом на червень 2023 року). URL: https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2023/06/Kor-guzyku_zakupivli.pdf (дата звернення: 27.02.2024).

3. Супрунова І. В., Назаренко Т. П., Данюк В. М. Протидія корупції в публічних закупівлях під час воєнного стану. *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. № 24. С. 85-89.

4. Про оборонні закупівлі : Закон України від 17.07.2020 № 808-IX. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T200808> (дата звернення: 27.02.2024).

5. Про гуманітарну допомогу : Закон України від 22.10.1999 № 1192-XIV. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/T991192?an=56284> (дата звернення: 27.02.2024).

6. Стратегічний аналіз корупційних ризиків у процесі управління гуманітарною допомогою на місцевому рівні. URL: <https://u-lead.org.ua/storage/admin/files/a12329f50776dcacd23f3880b26c0792.pdf> (дата звернення: 27.02.2024).

УДК 343.35:341.238

DOI: 10.31733/15-03-2024/2/132-133

Олена ШКУЛІНА

доцент кафедри фінансів,
обліку та психології
Українського державного
університету науки і технологій,
кандидат економічних наук, доцент

УКРАЇНА ТА ІНДЕКС СПРИЙНЯТТЯ КОРУПЦІЇ

Сьогодні нашої держави, на жаль, бажає кращого. Події, що сталися на шляху розвитку України, починаючи з пандемії COVID-19 і продовжуючи військовим станом, значно погіршили ситуацію в цілому. Це торкнулося всіх сфер діяльності й, без сумніву, вплинуло на корупційну діяльність, рівень якої, за певних умов і обставин, міг як погіршуватись, так і поліпшуватись.

Однак, незважаючи на такі вагомні негативні чинники впливу, Україна змогла досягти позитивних показників Індексу сприйняття корупції (Corruption Perceptions Index, CPI). Розрахунком даного показника займається Transparency International, за основу беруться дані всесвітньо відомих міжнародних центрів досліджень (Asian Intelligence Report, Freedom

House, World Justice Project, World Bank, IMD Competitiveness Center, The PRS Group, World Economic Forum та ін.), саме тому він є авторитетним для більшості країн світу.

Але не слід плутати показники фактичного рівня корупції та рівня її сприйняття. Це зовсім різні, але пов'язані речі. Якщо фактичний рівень розраховується за статистичними даними, то CPI враховує точки зору впливових представників бізнесу та дослідників різних сфер, які бачать і знають всю дійсність зсередини.

Індекс сприйняття корупції вимірюється в балах та градується так:

- 0–30 – значний рівень корупції;
- 31–60 – держава намагається боротися з корупцією;
- 61–90 – корупція мало впливає на країну;
- 91–100 – корупція незначна [1].

У 2023 році до країн, на які корупція мало впливає, належали: Данія (90 балів), Фінляндія (87 балів), Нова Зеландія (85 балів) та Норвегія (84 бали). А серед країн, де рівень корупції значний, опинилися: Південний Судан (13 балів), Сирія (13 балів), Венесуела (13 балів) та Сомалі (11 балів) [1].

За даними Transparency International Ukraine, минулоріч, тобто у 2023 році, Україна підвищила показник з 33 балів до 36 балів і посіла 104 місце серед 180 країн. Таке зростання за рік вважається одним із кращих показників у світі. Зважаючи на ситуацію в нашій країні, важливо зазначити, що це величезний успіх, який, на думку експертів, був досягнутий завдяки таким заходам, як:

- ухвалення та реалізація Антикорупційної стратегії та Державної антикорупційної програми (ДАП);
- активізація затримань і розслідувань у «топових» корупційних справах;
- проведення більшості закупівель у Prozorro [2].

За умови, якщо владні органи й надалі будуть діяти в цьому ж напрямі, це значно збільшить вірогідність вступу України до ЄС, НАТО та ОЕСР, що, в свою чергу, збільшить кількість закордонних партнерів, їхню довіру та підтримку.

1. Що таке CPI? *Transparency International*. URL : <https://ti-ukraine.org/wp-content/uploads/2018/02/1.-Shcho-take-CPI.pdf>.

2. Індекс сприйняття корупції-2023: Україна покращила свій показник на 3 бали. *Національне агентство з питань запобігання корупції*. URL : <https://nazk.gov.ua/uk/novyny/indeks-spryynyattya-koruptsii-2023-ukraina-pokraschyla-sviy-pokaznyk-na-3-baly/>.

УДК 343.35

DOI: 10.31733/15-03-2024/2/133-136

Михайло ФІАЛКА

професор кафедри
кримінально-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ДО ПРОБЛЕМИ КЛАСИФІКАЦІЇ КОРУПЦІЙНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Положення примітки до ст. 45 Кримінального кодексу України (далі – КК України) закріплюють безумовний перелік корупційних кримінальних правопорушень в правовому полі України. Даний перелік поділяється на три групи, а саме:

- безумовні корупційні кримінальні правопорушення (ст. ст. 210; 354; 364; 364-1; 365-2; 368; 368-3; 368-4; 368-5; 369 та 369-2 КК України);
- кримінальні правопорушення, які вчиняються шляхом зловживання службовим становищем (ст. ст. 191; ч. 2 ст. 262; ч. 2 ст. 308; ч. 2 ст. 312; ч. 2 ст. 313; ч. 2 ст. 320; 357 та ч. 2 ст. 410 КК України);
- кримінальні правопорушення, які вважаються пов'язаними з корупцією (ст. ст. 366-2 та 366-3 КК України) [1].